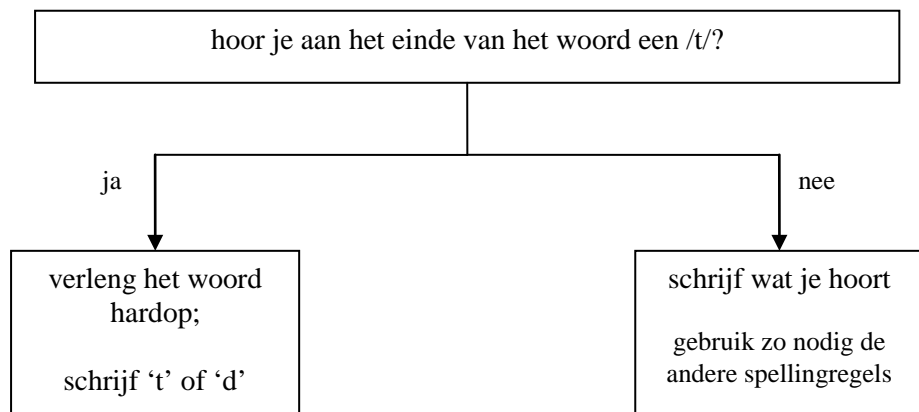

Instructieblad voor de oefenpartner: hoe kunt u met de woordenlijsten en zinnendictees oefenen.

Om *regelwoorden*, -d/-t (*verlenging*) goed te schrijven is het erg belangrijk dat uw kind weet dat je bij het horen van een /t/ aan het einde van het woord, het woord hardop kan verlengen om te horen of je een 't' of een 'd' moet schrijven. Vaak oefenen is hierbij belangrijk. Het is beter om meerdere keren kort te oefenen dan één keer lang. Over het algemeen heeft het de voorkeur om elke dag vijf tot tien minuten te oefenen, al naar gelang de vorderingen. Dit oefenen kan thuis, in een rustige omgeving aan tafel gebeuren. U kunt ook op een speelse manier oefenen, bijvoorbeeld tijdens een fietstochtje ("wat is de laatste letter van het woord hond") of tijdens het spelen op het strand ("hoe maak je het woord 'strand' langer").

Wanneer uw kind tijdens de behandeling een nieuw type woorden aangeboden krijgt, krijgt het de bijbehorende woordenlijsten mee naar huis. De behandelaar zal aangeven vanaf welk moment u kunt gaan oefenen met het *schrijven van de woorden*. Op het moment dat uw kind toe is aan het *schrijven van zinnen* met een bepaald type woorden, zal de behandelaar zinnendictees meegeven.

Er wordt geoefend met het verlengschema:

Let op: Achter elk woord in de woordenlijsten staat tussen haakjes de verlengingsvorm geschreven; bijvoorbeeld: hond (honden). Deze verlengingsvorm hoeft uw kind niet op te schrijven.

Let op: Bij het thuis oefenen mag uw kind het spellingschrift gebruiken om (nog) niet beheerste kennis op te zoeken of om het gemaakte werk te controleren.

Hieronder volgt de instructie voor het schrijven van de woorden van de woordenlijsten.
Bespreek eventueel vooraf het *verlengschema* in het spellingschrift.

Benodigd materiaal: oefenschrift
pen of potlood
spellingschrift met het *verlengschema*
woordenlijst(en)
vlakke ondergrond (tafel)

- ☐ U legt het oefenschrift en een pen of potlood voor uw kind op tafel en laat uw kind het woord dat u noemt eerst hardop zeggen, vervolgens aangeven of het aan het einde van het woord een /t/ hoort. Als het aan het einde van het woord een /t/ hoort, dan moet het het woord hardop verlengen om te horen of het een 't' of een 'd' moet schrijven. Als het aan het einde van het woord geen /t/ hoort, dan schrijft het kind wat het hoort, waarbij het zo nodig gebruik maakt van de andere spellingregels.
  - vooraf zegt u: "we gaan oefenen met het schrijven van woorden: ik zeg een woord, jij zegt het woord na, je gaat na of je aan het einde van het woord een /t/ hoort, en zegt daarbij of je de spellingregel van de verlenging toepast; vervolgens controleer je door na te lezen"
    - eventueel kunt u de verschillende stappen aanwijzen op het verlengschema
  - u zegt: "zeg na het woord /...../ (u kiest een woord van de woordenlijst)"
  - als uw kind klaar is met nazeggen, zegt u: "hoor je aan het einde van het woord een /t/"
    - wanneer het juist is, gaat u verder
    - wanneer het niet juist is, verbetert u direct
  - u zegt: "verleng het woord hardop"
    - wanneer het juist is, gaat u verder
    - wanneer het niet juist is, verbetert u direct
  - u zegt: "schrijf het woord op"
    - als uw kind klaar is met schrijven, zegt u: "controleer het woord door het na te lezen"
      - wanneer het juist is, zegt u: "goed zo, zet er maar een krul achter"
      - wanneer het niet juist is, zegt u: "het is niet goed; kun je de fout ontdekken?"
        - eventueel kunt u zeggen: "zoek het maar op in je spellingschrift"
      - wanneer uw kind de fout verbetert, zegt u: "goed zo, zet er maar een krul achter"
      - wanneer uw kind de fout niet kan verbeteren, schrijft u zelf het woord op de juiste wijze op en zegt u: "dit is het woord /...../, schrijf het maar over"
- ☐ Wanneer het erg goed gaat, kunt u het hardop verlengen zachtjes (en later stil) laten doen. Echter, wanneer het geschreven woord niet juist is, zegt u: "het is niet goed; verleng het woord eens hardop" en / of "heb je de goede letter aan het einde geschreven?".

NB. Wanneer u oefent met de woorden van type 3 betreft het woorden die zijn afgeleid van woorden met een 't' of 'd' aan het einde (samengestelde woorden, verkleinwoorden en de overtreffende trap van woorden). Bij deze woorden hoort u de /t/ niet aan het einde van het woord, maar moet de spellingregel van de verlenging wel toegepast worden.

Hieronder volgt de instructie voor het schrijven van de zinnen van de zinnendictées. Bespreek eventueel vooraf het *verlengschema* in het spellingschrift én geef aan dat elke zin begint met een hoofdletter en eindigt met een punt, vraagteken of uitroepetekens.

Benodigd materiaal: oefenschrift
pen of potlood
spellingschrift met het *verlengschema*
zinnendictée(s)
vlakke ondergrond (tafel)

NB. In de zinnendictées zijn de woorden waarop de spellingregel van de verlenging is toegepast, onderstreept. Soms gaat het om één woord in de zin, meestal zijn meerdere woorden onderstreept.

- ☐ U legt het oefenschrift en een pen of potlood voor uw kind op tafel en laat uw kind de zin die u noemt woord voor woord opschrijven.
  - vooraf zegt u: “we gaan oefenen met het schrijven van zinnen: ik zeg een zin, jij zegt de zin na, je schrijft de woorden van de zin één voor één op én je controleert door de zin na te lezen”
  - u zegt: “zeg na de zin /...../ (u begint met de eerste zin van het zinnendictée)”
  - als uw kind klaar is met nazeggen, zegt u: “schrijf de woorden één voor één op”
  - als uw kind klaar is met schrijven, zegt u: “controleer maar door na te lezen”
    - wanneer de hele zin juist is, zegt u: “heel goed, zet er maar een krul achter”
    - wanneer de zin niet helemaal juist is, zegt u: “de zin is niet helemaal goed; kun je een fout ontdekken?”
  - eventueel kunt u zeggen: “zoek het maar op in je spellingschrift”
  - wanneer uw kind een fout verbetert, zegt u: “heel goed”
    - als de hele zin nu juist is, zegt u: “zet maar een krul achter de zin”
    - als de zin nog niet helemaal juist is, zegt u: “kun je nog een fout ontdekken?”
  - wanneer uw kind geen fout kan verbeteren, zegt u in welk woord een fout zit: “ik zal je helpen; in dit woord (wijs aan) zit een fout”
  - wanneer uw kind de fout verbetert, zegt u: “heel goed”
    - als de hele zin nu juist is, zegt u: “zet maar een krul achter de zin”
    - als de zin nog niet helemaal juist is, zegt u: “kun je nog een fout ontdekken?”
  - wanneer uw kind de fout niet kan verbeteren, zegt u: “hoor je aan het einde van het woord een /t/”,
    - wanneer het juist is, gaat u verder
    - wanneer het niet juist is, verbetert u direct
  - als het kind aan het einde van het woord een /t/ hoort, zegt u: “heb je de spellingregel van de verlenging goed toegepast?”
  - wanneer uw kind de fout ontdekt en verbetert, zegt u: “heel goed”
    - als de hele zin nu juist is, zegt u: “zet maar een krul achter de zin”
    - als de zin nog niet helemaal juist is, zegt u: “kun je nog een fout ontdekken?”
  - als uw kind de fout niet kan verbeteren, schrijft u zelf het woord goed op en zegt u: “dit is het woord /...../, schrijf het maar over”
  - eventueel kunt u zeggen: “je had de spellingregel van de verlenging toe moeten passen”
    - als de hele zin nu juist is, zegt u: “zet maar een krul achter de zin”
    - als de zin nog niet helemaal juist is, zegt u: “kun je nog een fout ontdekken?”
- ☐ Laat uw kind controleren of elke zin begint met een hoofdletter en eindigt met een punt, vraagteken of uitroepetekens.

NB. De zinnendictees 3 tot en met 6 bevatten woorden van type 3. Bij deze woorden hoort u de /t/ niet aan het einde van het woord, maar moet de spellingregel van de verlenging wel toegepast worden.

In het heen-en-weer-schrift voor de behandelaar of in het oefenschrift van uw kind kunt u schrijven hoe de oefening ging en of er eventueel opvallende dingen naar voren zijn gekomen. U kunt bijvoorbeeld schrijven in welk tempo uw kind de oefening uitvoerde of dat er woorden zijn die uw kind telkens verkeerd verlengt. Ook kunt u aangeven welk type woorden goed ging of juist tot problemen leidde. Ook wanneer uw kind bijvoorbeeld telkens aan het einde van een zin vergeet een punt te schrijven, kunt u dit opmerken.